

JAN GOOSSENS roept nieuwe Belgen op om meer politieke verantwoordelijkheid te nemen

Waar blijven de Belgische Obama's?

Wat in de VS werkelijkheid werd, is in Europa ondenkbaar, stelt Jan Goossens: 'Een uitgesproken zwarte presidentskandidaat met een moslimnaam kwam op de proppen met een inclusief politiek-maatschappelijk project dat, mede door een desastreuze oorlog en een imploderend neoliberal beleid, zeer diverse kiezers over de streep trok.' Goossens ziet het hier volgend jaar bij de deelstaatverkiezingen nog niet gebeuren.

JAN GOOSSENS is artistiek directeur van de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS). Om de twee weken schrijft hij een bijdrage voor De Gedachte.

Voorstaande opiniemakers noemen de VS 'een grootmacht op zijn retour', maar Jan Buruma had gelijk toen hij in *De Morgen* schreef dat Obama's verkiezing bewijst dat in de VS "nog altijd dingen mogelijk zijn die elders ondenkbaar blijven". En gelukkig was er Tom Lanoye om Bart De Wever van antwoord te dienen toen die, alweer in *De Morgen*, Obama recupererde en hem een 'klassieke civiele nationalist' met 'hoog N-VA-gehalte' noemde. Lanoye sloeg de nagel op de kop: "Het knappe aan Obama is dat hij een inclusief programma heeft: 't stad is van iedereen. Waarom bepalen de Vlaams-nationalisten wie een goede en wie een slechte Vlaming is?' Het zou een - aangename - verrassing van formaat zijn, mochten N-VA-politici zich na een eventuele verkiezingsoverwinning even verenigend tot de Belgische bevolking richten als Obama op 4 november in Chicago de Amerikaanse bevolking toesprak.

Hij droeg zijn overwinning op aan "the young and old, rich and poor, Democrat

and Republican, black, white, Hispanic, Asian, gay, straight, disabled and not disabled". Allerlei relativerende theorieën gaan ondertussen rond. Obama zou geen zwarte, maar een 'postraciaal' politicus zijn. Briljant Afrikaans-Amerikaans Princeton-professor en hiphopster Cornel West nuanceerde op CNN: "Als je de term 'postraciaal' onderzoekt, dan betekent hij gewoon dat er minder racisme was bij blanke kiezers en dat zij stemden voor Obama op basis van zijn kwalificaties, eerder dan af te knappen op zijn pigmentatie. Maar hij betekent geenszins dat er plots geen zwarten met hun eigen realiteit meer zijn, maar enkel abstracte wezens." Verder zou Obama een economische liberaal zijn en ook op buitenlands vlak weinig goeds beloven.

Nog afgezien van het sterke vermoeden dat Obama de klimaatpolitiek van Bush meteen fundamenteel zal bijsturen en Guantanamo Bay zal sluiten, plaatste de Amerikaanse oorlogsjournalist Mark

Danner in de *New York Review of Books* kanttekeningen bij Obama's vermeend gebrek aan radicalisme: "The radicalism of Barack Obama lies not in his policies but in his face. It is a radicalism not just of color but of emergence, for scarcely a year ago that face was utterly unknown to the overwhelming majority of Americans".

Kortom, als je Buruma, West en Danner volgt, dan waren kleur en ras verre van afwezig in de stembus.

Wat in Europa ondenkbaar is, werd in de VS werkelijkheid: een uitgesproken zwarte presidentskandidaat met een moslimnaam kwam op de proppen met een inclusief politiek-maatschappelijk project dat, mede door een desastreuze oorlog en een imploderend neo-liberaal beleid, zeer diverse kiezers over de streep trok. Want naast zwarten stemden ook joden, vrouwen en jonge kiezers massaal op Obama. Pas tegen 2042 zullen de blanke Engelstaligen in de VS een minderheid zijn, maar het weerhield de Amerikaanse kiezer er niet van om in 2008 al een serieuze wissel op de onontkoombare toekomst te nemen. Pittig detail: Obama is een volbloed intellectueel met diploma's van Princeton en Harvard. Je hebt geen populistische noden om in de dorpsstraat gehoor te krijgen.

United States of Brussels

Het contrast met België kan moeilijk groter. In Brussel leven we al in die post-2042 realiteit: de helft van de bevolking is niet-Belg, niet meer dan 50% van de Brusselaars heeft het Frans nog als moedertaal en in één huisgezin op twee wordt meer dan één taal gesproken. Toch valt te vrezen dat daarvan

bij de volgende gewestverkiezingen weinig te merken is, of niet op de juiste manier. Er zullen nieuwe Belgen op de kieslijsten staan, velen zullen verkozen raken. Maar het dreigen weer lijsten met louter communautaire scheidslijnen te zijn waarop ook die nieuwe Belgen amper stemmen zullen halen buiten hun eigen gemeenschap. Wie op zoek gaat naar allochtone lijsttrekkers met een electoraal bereik over de gemeenschapsgrenzen heen, komt allicht niet ver. Etnisch stemmen wordt dus waarschijnlijk het ordewoord. En zo zullen we vanuit de politiek de kans missen om met Brussel om te gaan zoals de cultuursector steeds meer doet: als één ondeelbare stad, eerder dan een conglomeraat van naast elkaar levende gemeenschappen. Geen United States of Brussels, wel de - geweldloze Balkanisering van Brussel.

standpunten die ze tegen hun eigen partij in verdedigen of aan onvoldoende echte kansen? Ik laat het in het midden, maar we hebben ander vlees in de kuip nodig. Laat Obama een voorbeeld zijn: aantrekkelijk, gestudeerd en ambitieus jong volk dat zonder gêne in het centrum van de politiek gaat staan. Niet om erdoor opgeslokt te worden, wel om te proberen het te transformeren. Kortom, waarom maken bijvoorbeeld de kopstukken van de AEL-generatie de mainstream-politiek niet onveilig? Aan politiek talent en sexappeal geen gebrek daar. Abou Jahjah zorgde voor noodzakelijke contestatie vanuit de marge, maar is dit niet het moment waarop wie onder zijn vleugels politiek volwassen werd, pal in het centrum kan zeggen: "Yes, we can"? Als daarvoor een nieuwe beweging moet ont-

Wie op zoek gaat naar allochtone lijsttrekkers met een electoraal bereik over de gemeenschapsgrenzen heen, komt allicht niet ver. Etnisch stemmen wordt dus waarschijnlijk het ordewoord

Niet dat dit alleen op rekening van de politiek kan worden geschreven. Misschien wordt het ook tijd dat nieuwe Belgen mét potentieel zich afvragen of ze geen verregaandere politieke verantwoordelijkheid moeten nemen. Met alle respect, maar de Brusselse impact van Emir Kir, Fouad Ahidar of Bertin Mampaka is veel en veel te klein. Licht het aan te weinig soortelijk gewicht, aan de soms aartsconservatieve

staan of een politieke hervorkaveling nodig is: *bring it on*. Vele nieuwe en oude Brusselaars en Belgen, ook politici, kijken er allicht reikhalzend naar uit.

Hoop verdien je, ook in de politiek. Met de verkiezing van Obama heeft de Amerikaanse bevolking, eindelijk en misschien maar voor even, wat hoop afgedwongen. In Brussel en België is er werk aan de winkel.

Rapport drugscriminaliteit is meer politiek dan wetenschap

'Het coffeeshopbeleid is aan een grondige herziening toe.' Dat stelden hoogleraar Cyrille Fijnaut van de universiteit Tilburg en zijn Gentse collega Brice De Ruyver - tevens voormalig veiligheidsadviseur van premier Verhofstadt - afgelopen week bij de presentatie van hun langverwachte rapport over de grensoverschrijdende drugsgerelateerde criminaliteit in de Euregio Maas-Rijn. Tom Decorte front de wenkbrauwen: 'De auteurs voeden de illusie dat we door meer politie en justitiële samenwerking het gebruik en de distributie van cannabis beter zullen kunnen beheersen.'

TOM DECORTE betwijfelt de wetenschappelijkheid van het rapport Fijnaut-De Ruyver. Tom Decorte is professor criminologie, Instituut voor Sociaal Drugsonderzoek aan de UGent.

Een nieuwe narcoticabrigade oprichten, meer agenten in de Euregio Maas-Rijn, een actieplan voor parket en politie, méér politieonele bevoegdheden, een betere juridische samenwerking, en een vermindering van het aantal coffeeshops in Nederland. De (niet geheel onbevooroordeelde) hoogleraren pleiten zonder meer voor meer repressie. Dat is een vreemde bocht voor een wetenschapper, als je de jaren voordien als veiligheidsadviseur van de Belgische overheid een architect van het gedoogbeleid bent geweest. Maar met wetenschappelijke inzichten in de mechanismen die de cannabismarkt heden ten dage drijven, gestoeld op empirisch onderbouwde argumenten, heeft dit rapport niks van doen. Over de symptomen zijn we het eens: het coffeeshopmodel staat onder druk: de coffeeshops zijn te groot geworden, de drugstoeristen veroorzaken overlast en trekken illegale drugsrunners aan, aan de achterdeur van de coffeeshops opereren professionele criminele netwerken.

Empirische studies in België en Nederland hebben onderhand aangegeven wat daarvan de echte oorzaken zijn. Voor Nederland: de reductie van het aantal coffeeshops (waardoor de resterende canna-

biswinkels steeds groter worden), de laksheid van de Nederlandse overheid in het regelen van de achterdeur, en de repressieve aanpak van de cannabisteelt. Die laatste strategie heeft de kleinere, idealistische telers wel afgeschrokken maar de winstbeluste louche figuren juist aange trokken. Voor België: het installeren van een halfslachtig - en lange tijd onduidelijk - gedoogbeleid, en de harde aanpak van de dealpanden. De onuitsproken boodschap naar de cannabisconsument: ga je spul maar in Nederland halen. En voor beide landen: de illegaliteit van het product is sowieso de belangrijkste motor van de cannabisconomie geweest.

weerlegt. In de plaats daarvan voeden de auteurs de illusie dat we door meer politie en justitiële samenwerking het gebruik en de distributie van cannabis beter zullen kunnen beheersen. De discussie over alternatieve vormen van regulering wordt gesmoord met oneliners (de verdragen staan het niet toe, en er is geen draagvlak) die beter in de mond van een politicus passen, dan in die van een wetenschapper.

De maatregelen die beide hoogleraren voorstaan, zullen geen enkele Belg of Nederlander minder doen blowen. Ze zullen wel leiden tot meer illegale bevoorradingskanalen (waar ook andere producten makkelijk te verkrijgen zijn) en nog meer louche spelers op de cannabismarkt. Daarmee wordt de overlast wel gespreid, niet gereduceerd. En de volksgezondheid betaalt het gelag. De softdrugsmarkt, en daarmee ook de kwaliteit, de sterkte en de prijs van het product, zal nog onbeheersbaarder blijken te zijn. Het blijft dweilen met de kraan open, tenzij de impliciete bedoeling is om meer werkgelegenheid te creëren voor politie- en justitiedieners. Overigens: waarom ontbreekt bij de voorstellen van Fijnaut en De Ruyver een schatting van de kosten van de voorgestelde maatregelen? En kunnen zij hun strategieën vertalen in objectief meetbare effecten (in termen van overlastreductie,

De maatregelen die de hoogleraren voorstaan, zullen geen enkele Belg of Nederlander minder doen blowen. Ze zullen wel leiden tot meer illegale bevoorradingskanalen en nog meer louche spelers op de cannabismarkt

Deze wetenschappelijke argumenten, die vaak een oorzakelijk verband suggereren tussen de kenmerken van de cannabismarkt en het bestrijdingsbeleid zelf, worden in het rapport Fijnaut-De Ruyver niet genoemd, laat staan oordeelkundig

reductie van cannabisgerelateerde criminaliteit en positieve effecten voor de volksgezondheid)? Want alleen dan kunnen onafhankelijke wetenschapslui in de toekomst het voorgestelde beleid op zijn legitimiteit evalueren.

LEZERSBRIEVEN

Chiroleidster

Dat de Leuvense raadkamer moet beslissen over het gevangenen houden van chiroleidster Sanne uit Kessel-Lo toont nogmaals het wereldvreemde en zelfs onmenselijke karakter van bepaalde magistraten. Dat een onderzoeksrechter een jonge vrouw die zojuist haar pasgeboren kind verloor in een gevangenis opsluit op beschuldiging van 'schuldig verzuim' is van een zelden geziene grofheid. Terwijl iedereen die maar een beetje van de zaak kent, ziet dat deze jonge dame bijstand nodig heeft, wordt haar pijn nog eens vergroot door haar voorarrest. Alsof zij een gevaar voor de samenleving zou zijn, het onderzoek zou saboteren, er kans voor recidive is en of ze naar het buitenland zou vluchten. Dit is een schandelijk misbruik van het voorarrest en moet de onderzoeksrechter zwaar aangerekend worden. Het hof van beroep dient dan ook in te grijpen. Deze onderzoeksrechter is zijn beroep onwaardig.

Willy Van Damme, Dendermonde-Grembergen

Noodkreet uit Belgisch Guantánamo

Het artikel over Ashraf Sekkaki heeft mij aangegrepen. Op zijn zestiende wordt hij door de jeugdrechter uit handen gegeven. Een jongen van 16 moet tot zijn 25 in de cel voor bankovervallen. Tot op heden zat hij dus reeds negen jaar in de cel (min vijf maanden wegens wegge- lopen). Hij wordt 'gewoontemisdadiger' verklaard, hij wordt geïnterneerd, niet-tegenstaande tien psychiaters hem toerekeningsvatbaar achten. Wat is de exacte rol van de voormalige gevangenisdirecteur van de Nieuwe Wandeling te Gent, die directeur-generaal werd bij het bestuur der Strafinrichtingen? Bepaalt hij, de directeur-generaal, het soort straf? En welke? Een straf van voor onze tijdrekening? Kan die jongen, Ashraf Sekkaki, tot zijn dood op deze manier gevangenen gehouden worden? Hij moet een kans krijgen. Hoe kan hij ooit terug in de maatschappij als hij van de directeur-generaal geen contact met deze maatschappij mag hebben?

Stefaan Petillion, Brugge